

РАДЯНСЬКИЙ «РАЙ» НА ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ. НА ПРИКЛАДІ ОДНІЄЇ КРИМІНАЛЬНОЇ СПРАВИ 1941 р.

На підставі вивчення розсекречених документів архівів СБУ сучасний дослідник може прослідкувати якими методами послуговувався сталінський режим щоб залякати населення і тримати його в покорі. В даному дослідженні на основі однієї карної справи йдеться про долю звичайних селян, мешканців села Микулинці на Покутті. Їх виною було те, що в Другій Речі Посполитій входили до патріотичних об'єднань «Просвіта», «Рідна школа», а також намагалися підтримати матеріально сім'ї раніше арештованих односельців. Каральні органи для надання законності «правосуддю» використовували незаконні методи тиску на ув'язнених (нічні допити, погрози, шантаж, методи фізичного впливу). Характерно, що слідчі намагалися «шити» групові справи, так як їх «учасники» отримували вищу міру покарання. Лиш в умовах набуття Україною незалежності більшість незаконно засуджених була реабілітована. Однак, доля значної частини репресованих Московсько-комуністичним режимом й досі не відома. То тут, то там, виявляють братські могили наспіх похованих жертв сталінізму.

Ключові слова: Покуття; Микулинці; ОУН; сталінські репресії.

«Одним із напрямків сучасної вітчизняної історіографічної та документознавчої науки є всебічне та глибоке вивчення міжвоєнного періоду в розбудові ОУН, її організаційної діяльності...» [1, с. 22]. Не меншої уваги та вивчення потребують документи обласних архівів і архівів СБУ, які стосуються репресій органів НКВС щодо членів ОУН, а також тих кого заради статистики зараховували до ОУН ретиві слуги сталінського режиму. Впродовж 1939–1941 років представники радянського режиму кинули до катівень НКВС тисячі ні в чому не повинних українських селян, робітників, представників інтелігенції. «...Найчастіше дані арешти та утримання під вартою проводилися без дотримання норм закону та прав людини» [2, с. 164]. Поширеною практикою було проведення допитів посеред ночі.

Одну з таких кримінальних справ вважаємо за доцільне проаналізувати [3]. Вона стосується мешканців села Микулинці Снятинського району Михайла Васильовича Кіцула, Володимира Дмитровича Стригуна, Миколи Васильовича Терейка, Стефана Миколайовича Григоращука і була заведена 25 січня 1941 року, й завершена 10 березня того ж року. Виходячи зі «Списку звинувачених, що проходили по архівно-слідчій справі» в секретному документі складеному інспектором УНКВС сержантом Міроною справа значилася за № 272738. Правда, вже на наступному аркуші вона ж позначає дану справу за № 28847. В ході опитування мешканців села нами встановлено, що даних осіб (*серед яких був і дід автора даної публікації*) було заарештовано в ніч із 21 на 22 січня 1941 року. Певним підтвердженням цього є «Постанова на арешт», що виписана слідчим слідчої час-

тини УНКВС по Станіславській області сержантом Морозовою та начальником слідчої частини УНКВС лейтенантом Белоглазовим 22 січня 1941 року. Хто ж ці заарештовані люди і в чому їх провина?

Михайло Васильович Кіцул народився у 1913 році, проживав у селі Микулинці по вулиці Міліцейській 50, освіта 6 класів, одружений, працював робітником у Снятині на лісопильному заводі, за соціальним походженням із селян бідняків, у 1934-1936 роках служив у польському війську рядовим. Його батько – Кіцул Василь Миколайович на той момент мав 55 років (працював у гміні), мати – Кіцул Марія мала 50 років. Дружина – Анна Василівна 1917 року народження. У них була донька – Кіцул Мирослава 1939 року народження. Окрім того арештований мав братів: Івана 1913 року народження (очевидно близнюк), якого на той момент теж заарештували; Миколу 1910 року народження (працював на лісопильні); Дмитра 1914 року народження; сестру Катерину 1918 року народження (Костащук); ще сестру 1908 року народження (Григоращук). В Станіславську тюрму М.В. Кіцул «як учасник контрреволюційної повстанської організації українських націоналістів, яка готувала збройне повстання проти радянської влади» був переведений за підписаним направленням помічника начальника Снятинського РВ НКВС датованим 24 січня 1941 року [3, акр. 3–8].

Володимир Дмитрович Стригун відповідно до «Постанови на арешт» заповненої слідчим слідчої частини Морозовою, опинився в Станіславській тюрмі вже 22 січня 1941 року (*арештували посеред ночі*). Там йшлося, що він 1912 року народження, мешканець села Микулинці Снятинського району, селянин бідняк, перукар-кустар, малограмотний (освіта 4 класи), ефрейтор в польському війську, одружений – є одним з учасників контрреволюційної повстанської організації українських націоналістів, що готувала збройне повстання проти радянської влади з метою побудови самостійної буржуазно-націоналістичної держави [3, арк. 11]. Співробітники Снятинського РВ НКВС Ніколаєв і Перепьолкін склали акт про вилучення в нього паспорта і військового квитка. Вже 1 лютого 1941 року співробітник УНКВС по Станіславській області Львовський

пред'явив В. Д. Стригуну як і М. В. Кіцулу звинувачення по СТ. 54-2 і 54-11 [3, арк. 18].

Микола Васильович Теребейко теж був заарештований 22 січня 1941 року. Він народився у 1912 році в селі Микулинці, був малограмотним (закінчив 4 класи сільської школи), працював монтером у відділенні зв'язку м. Заболотів. У польському війську служив рядовим з 1936 по 1937 рік. У 1928 році перебував під слідством [3, арк. 26]. Як і попередників його також звинуватили по СТ. 54-2 і 54-11.

Стефан Миколайович Григоращук 1920 року народження був уродженцем і мешканцем села Микулинці з селян середняків, грамотний (7 класів), не одружений. Його батько – Григоращук Микола Юрійович на той момент мав 43 роки. Мати – Григоращук Катерина Онуфріївна мала 37 років. Анкету арештованого заповнив старший оперуповноважений співробітник РВ НКВС сержант Букварь [3, арк. 31]. С. Григоращука також звинуватили по СТ. 54-2 і 54-11.

Привертає увагу Постанова підписана 9 березня 1941 року сержантом Морозовою і лейтенантом Белоглазовим. Згідно з її змістом виходило, що співниками заарештованих були «члени ОУН»: Юрій Миколайович Кіцул, Михайло Віндлевський, Стефан Миколайович Касіян, Стефан Іванович Кіцул, що перебували на нелегальному становищі [3, акр. 34].

На допиті датованому 24 січня 1941 року на запитання стосовно того хто є його товаришами, М.В. Кіцул назвав Петра Юрійовича Григорчука (22 роки), Юрія Васильовича Поповича (25 років), Миколу Теребейка (1911 р. н. мешканця Заболотова), Івана Миколайовича Костащука (35 років) та ін. Звинувачення слідчого про приналежність до ОУН він категорично відкинув [3, арк. 38]. Наступного дня на допиті на аналогічне запитання він вже відповів, що був завербований в ОУН в липні 1940 року братом Іваном Васильовичем Кіцулом (допит розпочато о 13 годині, перервано о 16 годині) [3, арк. 39]. Наступний допит датований 1 лютого 1941 року. Під час допиту йому зачитано звинувачення, які він категорично відкинув [3, арк. 40]. По тому був допит 12 лютого (розпочато в 2 годині ночі). На запитання, хто його вербував до ОУН, він відповів, що його

ніхто нікуди не вербував. У кінцевому результаті він знову змушений був повернутися до версії зафіксованої на другому допиті. Допит провадив Львовський і тривав аж до 24 години наступного дня. В його ході М.В. Кіцул відмовлявся від даних показів, а по тому знову їх давав. Зокрема він вказав, що передавав кошти від свого брата Ілашу Касіяну [3, арк. 41-42]. Був здійснений ще допит 5 березня 1941 року (розпочався о 21 годині). Все той же слідчий на його початку задав питання: *«Следствие требует прекратить заперательство и дать правдивые показания о вашем участии в контрреволюционной оуновской организации!»* [3, арк. 43]. Підслідний в черговий раз відповів, що учасником ОУН не був. Разом із тим в ході допиту окрім імені брата – Івана Кіцула йшлося й про арешт Ілаша Касіяна та Франдзєя (допит завершився о 24 годині). Слідчого не задовольняли отримані відповіді, тому 6 березня 1941 року (о 10 годині) відбувся черговий допит М.В. Кіцула. Він почався із штатного запитання: *«Следствие предлагает прекратить заперательство и дать правдивые показания о вашем участии в контрреволюционной повстанческой организации украинских националистов»*. Михайло Васильович змушений був підкоритися вимогам слідчого [3, арк. 47]. Після арешту його брата Івана буцімто він мав розмову з Михайлом Віндлевським, що односельців арештовано за наклепом Миколи Васильовича Кіцула і Стефана Матейовича Мартина. Слідчий сказав, що відомо про ініціативу Михайла Васильовича Кіцула зібрати кошти на допомогу сім'ям заарештованих. Він підтвердив, що дійсно говорив по перших арештах односельців про це з Юрієм Миколайовичем Кіцулом і Михайлом Віндлевським, а також що дану ініціативу підтримали Володимир Стригун, Стефан Григорчук, Юрій Попович і Стефан Миколайович Кіцул. Далі слідчий запитав: *«Вы же прямо предлагали Виндлевскому убить Кицула Николая и Мартына Стефана. Следствие требует правдиво рассказать про это? – Ответ: Я вынужден признать. Я, действительно предлагал убить Кицула Николая Васильевича и Мартына Стефана Матеевича, но мне Виндлевский сказал, что у него нет чем убить...»* (допит закінчився о 15 годині) [3, арк. 49].

Того ж дня о двадцять другій годині розпочався черговий допит із стандартної фрази слідчого Львовського: *«Следствие требует прекратить заперательство и дать правдивые показания о вашем участии в контрреволюционной оуновской организации украинских националистов!»* Остаточко зломлений безправний в'язень вже не мав сил протистояти. Він визнав, що збирав кошти, але знову таки заперечив, що ніякої контрреволюційної літератури не отримував, а також заперечив причетність Івана Васильовича Кіцула до керівного складу ОУН. В кінці кінців, допитуваний знову вказав, що Володимир Стригун, Юрій Кіцул, Стефан Григорчук, Юрій Попович, Стефан Миколайович Кіцул є членами ОУН, що кошти зібрані на підтримку сімей раніше арештованих односельців були членськими внесками учасників ОУН (допит закінчився наступного дня о 15 годині) [3, арк. 50–56]. Навіть по цьому слідчий не міг вгмонитися і того ж таки 7 березня 1941 року розпочався наступний допит (тобто в'язню не давали спати), а також о 22 годині розпочався ще нічний допит, який закінчився наступного дня о 13 годині 30 хвилин (в присутності прокурора Журавльова). Слідчий постійно домагався щоби звучали прізвища вже арештованих по справі осіб.

Володимира Дмитровича Стригуна почали допитувати 25 січня 1941 року. В протоколі допиту йдеться, що він одружений на Стригун (Мартин) Євдокії Ілашівній (1907 р. н.); має доньок Ірину (6 років) та Богдану (3 роки). У 1931 році потрапив під суд за хуліганство, у 1935-1936 роках служив у польському війську фельдшером санітарної частини. Він дав покази, що до 1939 року був членом «Просвіти» і «Рідної школи». До числа своїх друзів відніс Миколу Васильовича Кіцула (мав десь 27 років, завідувач клубом в Микулинцях), Михайла Миколайовича Поповича (1911 р. н., сусід). В. Д. Стригуна вже на першому допиті вдалося «переконати» визнати себе членом ОУН і стверджувати, що був «завербований» в організацію Стефаном Миколайовичем Кіцулом у 1938 році (який за словами В. Д. Стригуна приходився родичем по дружині) [3, арк. 71–72]. Маючи таке «зизнання» слідство згадало про в'язня 1 лютого 1941 року. Йому оголосили,

буде проходити по двох статтях, на що він не заперечував (очевидно у цьому випадку Львовський вирішив погратися у «доброгo» слідчого і переконав у необхідності не вператися). Наступний допит відбувся 21 лютого 1941 року (з 20 години до 2 години 20 хвилин). Правда допитуваний вже назвав датою свого вербування до ОУН 1939 рік. Участь в організації полягала в сплаті членських внесків, які передавалися Івану Васильовичу Кіцулу. В свою чергу від нього отримав у 1940 році «контрреволюційну» літературу «Рілля і буряки» (тоді ж став ланковим організації і підпорядковувався Юрію Поповичу) [3, арк. 73–75]. Наступний допит відбувся 23 лютого 1941 року (розпочався о 10 і закінчився о 15 годині). Тут вже В. Д. Стригун стверджував, що «Рілля і буряки» отримав від Миколи Васильовича Теребейка [3, арк. 83–84].

Миколу Васильовича Теребейка почали допитувати 24 січня 1941 року. Він у 1928 році судився за крадіжку, а в 1936–1937 роках служив у польському війську. З 1929 по 1939 рік працював на пошті в Снятині. Після приходу червоної армії перейшов на роботу до Заболотова. В Заболотові серед знайомих назвав Онуфрія Івановича Романюка (1913 р. н.), Йосипа Тишканія (1913 р. н.); з Микулинців і Снятина Михайла Миколайовича Поповича, Петра Васильовича Лазаренка (1911 р. н., працював на лісопилному заводі), Івана Васильовича Кіцула (1913 р. н.), Олексу Липчинського, Івана Грицьковича Боргуна (працював на млині); та з Коломиї Михайла Візирканіка – з ним у грудні 1940 – січні 1941 року перебував на курсах в Станіславі. Він не визнав себе учасником ОУН. Наступний допит відбувся 1 лютого 1941 року, де він винним у злочинах за висунутими статтями себе не визнав [3, арк. 95–96]. Черговий допит відбувся 10 лютого 1941 року (розпочався о 13 годині – закінчився о 16 годині). Не зважаючи на те, що на перехресному допиті Стефан Кіцул та Іван Васильович Кіцул вказали на нього як учасника ОУН він продовжував стояти на своєму. 25 лютим 1941 року зафіксований черговий допит (розпочався о 22 годині – закінчився наступного дня о 14 годині). Після відстоювання своєї позиції Микола Васильович Теребейко «пішов на зустріч» вимо-

гам слідчого вказавши, що в 1939 році отримав від Стефана Миколайовича Кіцула 10 заповідей українського націоналіста. Правда, далі в протоколі якась нісенітниця (сам собі передав?): «Я отримав «Пашня і буряки» которые мне передал Теребейко Николай Васильевич» [3, арк. 97–99]. Він вказав, що сплачував членські внески Івану Васильовичу Кіцулу, однак не підтвердив покази В. Д. Стригуна про сплату йому членських внесків, «так як не перебував членом ОУН» [арк. 99–101]. Черговий допит відбувся 3 березня 1941 року (розпочався о 15 годині – завершено в 17 годині). Слідчий розпочав з того, що на перехресному допиті з В. Д. Стригуном його викрито як учасника контрреволюційної організації. Ув'язнений відповів, що був завербований в 1939 році Іваном Васильовичем Кіцулом, що його діяльність обмежувалася сплатою членських внесків В. Д. Стригуну і читанням «Рілли та буряків» яку згодом передав для вивчення тому ж таки В. Д. Стригуну. Серед учасників організації назвав окрім Володимира Стригуна ще Івана Васильовича Кіцула та Стефана Миколайовича Касіяна. Наступний допит відбувся 6 березня 1941 року. Слідчому вдалося отримати бажаний результат [3, арк. 102–103, 110–111].

Стефана Миколайовича Григоращука допитали 25 січня 1941 року. Як і В. Д. Стригун він був членом «Просвіти» і «Рідної школи». Правда, у той же день на черговому допиті він дав покази, що був завербований в ОУН влітку 1940 року Петром Юрійовичем Григорчуком. За його словами участь в організації обмежувалася здачею внесків і читанням літератури (допит вела сержант Морозова) [3, арк. 117–120]. Наступний допит відбувся 1 лютого 1941 року, де він визнав себе винним по висунутим обвинуваченням. Ще один допит відбувся 7 березня 1941 року (розпочато в 20 годині і завершено в 24 годині). Під час допиту він відповів ствердно на всі запитання слідчого.

Є в карній справі й протоколи допитів осіб, що не проходили по даному провадженню. Зокрема протокол допиту Миколи Дмитровича Франдзєя від 14 листопада 1940 року (розпочато в 0 годин 15 хвилин – допит перерваний в 2 годині 40 хвилин і поновлений об 11 годині). «На допросе 1-го ноября

сего года Вы показали, что Вас завербовал Бабюк Иван. Расскажите, когда и при каких обстоятельствах он Вас завербовал?» Підозрюваний вказав на Василя Григорчука і керівника Григорія Кіцула. «В городе Снятинне было у членов к-р организации украинских националистов, примерно, /точно сказать не могу/ **наганов** 8 или 10, **винтовок** 1 или 2, **гранат** 3-4, в отношении патронов могу сказать только то, что они есть, но в каком количестве, я не помню». Йдеться також про Стефу Чернушку, яка мала вийти на зв'язок з Гошовським в Коломиї влітку 1940 року (допит вели Морозова і Куниця) [3, арк. 140–142]. Нами виявлено інформацію про Миколу Гошовського, що загинув у 1944 р. в бою з підрозділом СС, а також Павла Гошовського, що діяв на Львівщині. В протоколі допиту від 11 січня 1941 року значиться, що М. Д. Франдзей заявив: «Цель и основная задача контрреволюционной организации украинских националистов была: вооруженное восстание и свержение Советской власти на Западной Украине, Северной Буковине, отторжение Советской Украины от Советского Союза и Закарпатской Руси и создание «соборной» националистической украинской державы» [3, арк. 147]. Якщо покластися на його «покази» в ніч з 23 на 24 січня 1941 року то до членів ОУН відносилися: Стефан Гошовський (керівник окружного проводу), Василь Мельничук (один з керівників проводу), Винийчук (колишній керівник Снятинського проводу), Василь Григорчук (керівник ОУН Снятинського повіту), Василь Андрусак (колишній керівник з організаційної роботи ОУН Снятинського повіту), Іван Бабюк (заступник і керівник з ідеологічної роботи Снятинського повіту), Дмитро Кушицький (керівник з бойової підготовки ОУН Снятинського повіту), Костянтин Керницький (керівник розвідки ОУН Снятинського повіту), Ілаш Касіян (керівник Снятинської районної організації ОУН), Адам Опорук (підрайонний керівник), Теодор Франдей (розвідник ОУН), Григорій Жологон (керівник ОУН по Стецівському району), Йосип Вакалюк (керівник ОУН по Снятинському району), Ватаманюк (керівник ОУН Попельниківського району), Василь Федорук (керівник ОУН Орелецького району), Андрій Дорош (колишній керівник ОУН

одного з районів), Михайло Садовий (станичний керівник ОУН по Снятину), Касіян Сухолиткий (колишній керівник по Стецівському району), Володимир Курелюк (член ОУН), Іван Васильович Кіцул (підрайонний керівник ОУН по с. Микулинці), Дмитро Ткачук (член ОУН), Василь Камат (член ОУН ст. Залуччя) [3, арк. 146].

Нашу увагу привернув протокол допиту Івана Юрійовича Григорчука датований 26 грудня 1940 року. Він повідав, що напередодні вторгнення німців до Польщі в сільському магазині зустрів Івана Васильовича Кіцула, Стефана Миколайовича Кіцула і Стефана Миколайовича Касіяна, які розповіли йому про ОУН і він дав згоду вступити до організації [3, арк. 159]. У справі також є протокол допиту Юрія Васильовича Поповича від 17 січня 1941 року, де він зазначає, що збором внесків займалися Іван Григорчук та Володимир Стригун (судячи зі всього, ці «покази» стали підставою для їх арешту). Він вказав членами ОУН Юрія Миколайовича Кіцула, Михайла Віндлевського, Стефана Івановича Кіцула, Стефана Миколайовича Григорчука, Володимира Дмитровича Стригуна (двох останніх назвав як керівників ланок). Був допитаний і Стефан Миколайович Кіцул, який назвав членами ОУН Миколу Теребейка, Володимира Стригуна, Степана Кіцула. Слідчий вимагав від нього долучити до цього переліку й Степана Миколайовича Григоращука [3, арк. 155–157, 165–166]. В свою чергу Петро Юрійович Григорчук на допиті 18 січня 1941 року підтвердив покази Теодора Франдзея, що їх познайомив Іван Васильович Кіцул [3, арк. 162–164].

Звинувачувальний акт «четвірці» був складений сержантом Морозовою, молодшим лейтенантом Львовським і лейтенантом Белоглазовим 14 березня і затверджений начальником УНКВС по Станіславській області капітаном Міхайловим 17 березня 1941 року [3, арк.171–175]. Було прийнято рішення про передачу справи до розгляду Військового трибуналу 12 армії. 2 квітня 1941 року Військовий трибунал 12 армії Київського особливого військового округу під головуванням військового юриста 2 рангу Кривошеєва, військового юриста 2 рангу Кокоша, військового юриста 3 рангу Вазилева заслухав помічника військового прокурора по

спецсправах військового юриста 2 рангу Шурпо, прийняв рішення слухати справу в закритому засіданні без участі обвинувачення і захисту [3, арк.178]. Судове засідання трибуналу 8 квітня 1941 року по суті справи провадили молодший військовий юрист Задорожний; технік-інтендант 2 рангу Люцедарський; секретар, молодший військовий юрист Мандригель. В обвинувальному висновку йшлося про те, що В.Д. Стригун мав кличку «Видра», хоч в протоколах допитів про неї не йшлося. Трибунал виніс вирок: М. В. Кіцула і В.Д. Стригуна – розстріляти; М. В. Теребейку і С.М. Григоращуку – призначити позбавлення волі у виправно-трудових таборах 10 років [3, арк. 184–185]. Військова колегія Верховного суду СРСР 6 травня 1941 року в складі голови військового юриста Ульріха, військового юриста Кандибіна, військового юриста 1 рангу Буканова розглянула касаційну скаргу засуджених замінила смертну кару М. В. Кіцулу і В. Д. Стригуну на 10 років таборів.

Вивчаючи справу В.Д. Стригуна ми звернули увагу на нічні допити в'язнів, а також на тривалість цих допитів, яка іноді була близько однієї доби (тих хто на перших порах не визнавав себе винним). У справі відсутні протоколи «очних ставок», хоча на їх результати опиралося слідство. Йдеться про підготовку збройного повстання і наявність

зброї, але коли справа зайшла про «покарання» зрадників, то виявилось, що привести «вирок» у виконання не було чим. Вивчаючи в архівах СБУ впродовж тривалого часу «розсекречені» справи «контрреволюціонерів», «бандерівців», «ворогів народу» ми звернули увагу на ту обставину, що репресивні органи у всіх випадках намагалися «шити» груповий спротив владі (*очевидно щоб покарання було жорсткішим?*) Були випадки, що ще до обшуків оперативники знали яку зброю і де знайдуть у підозрюваного (звинуваченого), бракувало тільки щоб ще вказали її табельні номери. Тотальні арешти, тривалі ув'язнення (без гарантії колись повернутися), розстріли слугували залякуванню решти населення, яка ще залишалася на волі. Відпрацьовані сталіністами методи взяті на озброєння російською ФСБ в Криму.

Подальша доля мешканців села Микулинці й досі невідома. Скоріше за все їх, як і інших в'язнів тюрми розстріляли в урочищі Дем'янів Лаз на початку воєнних дій нацистської Німеччини проти СРСР. 23 березня 1993 року всі четверо, що проходили по справі були реабілітовані. «...Як би хто не ставився до руху ОУН та УПА, важко не визнати очевидну річ – його стратегічною метою було відродження Української Самостійної Соборної Держави, інакше кажучи – тієї держави, в якій ми зараз живемо» [4].

Список використаних джерел

1. Лісна С. О. Військово-організаційна діяльність ОУН в 1929–1939 рр. / С.О. Лісна // Lviv Polytechnic National University Institutional Repository <http://ena.lp.edu.ua>
2. Бондарчук В. Острожчина в джерельних публікаціях з історії ОУН та УПА В. Бондарчук // Острозький краєзнавчий збірник. – 2014. – Вип. 4. – С. 162–169.
3. Архів СБУ по Івано-Франківській області. – Спр.147804 (або ж Спр.28847)
4. Веденєєв Д., Лисенко О. Проблема оцінки діяльності ОУН та УПА: поле конфронтації або сфера порозуміння / Д. Веденєєв, О. Лисенко // З історії ОУН та УПА / shron.chtyvo.org.ua

Е. Н. Sinkevych,
Ph.D, Professor,

Petro Mohyla Black Sea National University

SOVIET «PARADISE» ON THE TERRITORY OF WESTERN UKRAINE IN EXAMPLE OF ONE CRIMINAL CASE OF 1941 year

Studying declassified cases from the SSU (The Security Service of Ukraine) archives, a modern scholar can figure out what methods Stalinist regime used to intimidate the population and hold it under. In current research, using one criminal case as an example, is shown a fate of regular peasants – citizens of Mykulintsi village in Pokuttya. Their only blame was a fact that during the Second Commonwealth they were members of patriotic associations "Prosvita", "RidnaShkola", and also their attempts to support the families of arrested fellow villagers. To provide the lawfulness to "justice", punitive organs used unlawful pressure methods on prisoners (midnight interrogations, threats, blackmail,

methods of physical influence). Investigators tried to fabricate group cases as long as their participants were to receive the highest level of punishment. Only in the context of Ukraine gaining its independence, most illegally convicted were rehabilitated. However the fate of a large part of the repressed ones by Moscow-communist regime is still unknown. From time to time fraternal graves of Stalinism victims buried in haste are revealed.

The analogy is also conducted by the author between the events of the 1930s – early 1950s and the activities of the repressive organs of the Russian Federation in the occupied Ukrainian Crimea in order to intimidate the Crimean Tatars and Ukrainian patriots.

Рецензенти: *Котляр Ю. В.*, д-р іст. наук, професор;
Тригуб О. П., д-р іст. наук, професор.

© Сінкевич Є. Г., 2017

Дата надходження статті до редколегії 12.06.2017